

RDEČEGRLA CIPA

(*Anthus cervinus*)

// Dejan Bordjan

V vsem pejzažu barvitenga perja afriških ptic je moja pozornost pritegnila majhna ptica, ki se je tiho prehranjevala na blatnih tleh obale jezera Ziway. V primerjavi z vso »mavrico«, ki je opazovano ptico obdajala, je bila kot brezbarvni pritlikavec. Mogoče je bilo ravno to tisto, kar je pritegnilo mojo pozornost.

Ob črnih in belih vzdolžnih progah na hrbtu, ima samec **RDEČEGRLE CIPE** (*Anthus cervinus*) v času gnezditve na obrazu, vratu in prsih rožnato rdečo barvo, ki je pri samicah nežnejša.

ilustracija: Jan Hošek

Ta ptica vsekakor ni sodila v afriški okvir. In res ni. Bila je gnezdilka skrajnega severa kontinentalne Evrope, ki se v savano prihaja gret zaradi zimske teme v zmrznjeni tundri. To je ena redkih vrst, ki sem jo videl na prezimovališču (Etiopija), gnezdišču (sever Norveške) ter med spomladansko in jesensko selitvijo (v Sloveniji).

NEZDILKA ODPRTE TUNDRE

Rdečegrle cipa je ena od devetih vrst cip, ki gnezdi v Evropi, in od vseh gnezdi najbolj severno.

Najdemo jo vse do obal Arktičnega oceana. Gnezdi v odprti tundri in vrbovih barjih od severnih delov Skandinavije pa vse do Kamčatke in Čukotke na skrajnem vzhodu Azije. V majhnem številu gnezdi tudi na zahodnih obalah Aljaske. Gnezdo si splete iz trav in šašev v zavetju kopuske. Sam sem jo opazoval na obalah in v tundri severne Norveške. Ni številčna, zato se je treba malo potruditi, da jo opazimo med pogostimi travniškimi cipami (*A. pratensis*). Sreča je v tem, da so tu ptice precej manj plašne kot pri nas, kar omogoča, da si lahko vsako cipo podrobno ogledamo. Tako kot za mnoge obiskovalce skrajnega severa Evrope je bilo tudi

zame opazovanje rdečegrlih cip nekaj posebnega. Je ravno dovolj pogosta, da ne obupaš, in ravno dovolj redka, da si vsakega opazovanja še posebej vesel.

DVE LOČENI PREZIMOVALIŠČI NA JUGU

V jeseni se celotna populacija rdečegrle cipe premakne proti jugu. Ima dvoje ločenih (disjunktih) prezimovališč. Eno je v jugovzhodni Aziji – med osrednjo Kitajsko, Bangladešem, Filipini in ekvatorjem, drugo v Afriki med Saharo in ekvatorjem. V tem delu jih nekaj prezimuje raztreseno v Sredozemlju, ob Nilu, v Iraku in oazah Sahare. Pod ekvatorjem redno prezimuje samo v vzhodni Afriki do severne Tanzanije. Sam sem jo, kot že omenjeno, opazoval na drugem območju, in sicer v Etiopiji, kjer je iskanje rdečegrlih cip še posebej velik izziv, saj njeno preprosto oglašanje zlahka preslišimo v zvočnem kulisju hrupnejših oglašanj.

NAJBOLJ BARVITA CIPA V EVROPI

V Sloveniji rdečegrla cipa ni prav pogosto opažena vrsta. V zadnjih 45 letih je bilo vsega skupaj manj kot sto opazovanj, kar pa ne odseva njene dejanske številčnosti pri nas. Od daleč je zelo »cipasta«: rjavkasta, s črnimi in belimi progami po hrbtu ter črnimi pikami na svetlih prsih in bokih. Z večje razdalje jo je tudi sicer zelo težko ločiti od drugih cip. Še v največjo pomoč nam je njen visoki »psiii«, ki je še najbolj podoben oglašanju plašice (*Remiz pendulinus*). Prav značilno in zapomnljivo oglašanje pa je razlog, da je v zadnjih nekaj letih občutno več opazovanj vrste kot v preteklosti, v zadnjih dveh letih jih je bilo namreč vsaj dvajset. V Evropi ji po obarvanosti med cipami ni para. Ob črnih in belih vzdolžnih progah na hrbtu, ima na obrazu, vratu in prsih rožnato rdečo barvo.

OČI »NA PECLJE« MED 20. APRILOM IN 7. MAJEM

Rdečegrla cipa se pri nas pojavlja med spomladansko in jesensko selitvijo, pri čemer je večje število opazovanj spomladi, ko se pojavlja tudi več osebkov hkrati. Prednjačita opazovanji 12 in 20 osebkov iz leta 1975, v zadnjih nekaj letih pa so se števila gibala med štiri do šest osebkov. Podatki jesenskih opazovanj beležijo en do dva osebka hkrati, z izjemo opazovanja jeseni leta 1978, ko jih je bilo kar sedem. V obeh obdobjih selitve lahko rdečegrle cipe opazujemo le kratko obdobje. Spomladi, če odštujemo nekaj zgodnjih opazovanj, je glavnina opazovanj (80 %) med 20. aprilom in 7. majem, torej le dobra dva tedna. Podobno velja za jesen, ko je prav tako slabih 80 % opazovanj med 3. in 18. oktobrom, spet v samo dobrih dveh tednih. Sicer lahko prve rdečegrle cipe na jesenski selitvi opazujemo že v začetku septembra. Po 18. oktobru je zabeleženo eno samo opazovanje, in sicer 27. oktobra.

Kje bi jo lahko opazovali pri nas? Največ opazovanj je bilo sicer zbranih na ornitološko najbolj atraktivnih območjih, kot so Sečoveljske soline, Cerkniško jezero, Ljubljansko barje in zadrževalnik Medvedce. Preostala opazovanja pa so raztresena po Sloveniji. Opazovali ali slišali so jo na mokriščih, vlažnih travnikih, ob jezerih in celo na območjih industrijskih obratov. Kadar je bila opažena na tleh, je bila vedno na odprtih območjih.

Če se želite pri nas srečati z našo najbolj pisano in skrivnostno cipo, si predvajajte njen posnetek oglašanja in v času prvomajskih praznikov obiščite katero od naših bolje ohranjenih mokrišč. Predlagam, da izkoristite kakšno vremensko fronto, ki bo prisilila ptice, da pristanejo na tleh, kjer so bolj opazne. Pa še namig – pogosto je v družbi selečih se cip in pastiric.

Gnezdišče rdečegrle cipe na Norveškem je mešanica vlažne tundre in vrbovih barj. Pri nas se rdečegrle cipe zadržujejo v odprtih okoljih, pogosto na golih površinah.

foto: Dejan Bordijan

RDEČEGRLA CIPA
(*Anthus cervinus*) v Evropi po obarvanosti prekaša druge cipe. Njeno značilno in zapomnljivo oglašanje pa je razlog, da je bila v zadnjih nekaj letih občutno večkrat opazovana kot v preteklosti.
foto: Dejan Bordijan

